

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Asia: Lausunto luonnoksesta kansallisen metsästrategian 2025 päivitykseksi

BirdLife Suomi on Suomen lintuharrastusyhdistysten keskusjärjestö sekä lintujen ja niiden elinympäristöjen suojelua edistävä järjestö. Suomen metsien käyttö on keskeinen tekijä Suomen linnuston tulevaisuuden kannalta. Pyydämme, että valtakunnallista metsien käyttöä koskevat lausuntopyynnöt välitettäisiin jatkossa myös BirdLife Suomelle.

Yleiset kommentit

Suomen metsäluonnon edelleen heikkenevä tila, ilmastonmuutoksen torjuminen sekä vesien suojelu asettavat tällä hetkellä Suomen metsien käytölle enemmän haasteita kuin koskaan aikaisemmin. Siksi metsäluonnon monimuotoisuuden lisäämisen ja ympäristön tilan parantumisen olisi korostuttava myös metsästrategian päämäärissä. Nyt strategian päämäärät viittaavat vain metsien käyttöön, mikä on nykytilanteessa vakava puute.

Strategiassa määritellään metsien kestävä hakkuumäärä vain teknis-taloudellisen kestävyuden näkökulmasta. Hakkuutavoitteissa olisi ehdottomasti huomioida ekologinen kestävyys ja määritellä ekologisesti kestävä vuosittainen hakkuumäärä tasolle, joka mahdollistaa suojelualueverkoston laajentamisen vastaamaan kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen Aichi-tavoitteita, talousmetsien metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisen, metsätalouden vesistövaikutusten tuntevan rajoittamisen sekä hiilinielujen kasvattamisen niiden pienentämisen sijaan.

Kansallisen metsästrategian tulisi tukea kansainvälisten ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä ilmasto- ja energiapolitiikkaa myös hakkuumäärien osalta. Strategian on siksi tähdättävä olemassa olevien hiilivarastojen säilyttämiseen ja hiilinielujen kasvattamiseen. Nielujen kasvattamisen on perustuttava ensisijaisesti maltillisiin hakkuutavoitteisiin sekä ympäristön ja ilmaston kannalta haitallisimpien käsittelytapojen rajoittamiseen. Strategiassa esitetään kuitenkin ainoana hiilinielujen säilyttämisen keinona

metsien kasvun lisäämistä, jolloin ohitetaan maksimaalista kasvua tavoittelevaan metsähoitoon väistämättä liittyvät negatiiviset ympäristövaikutukset.

Ympäristölle haitallisten tukien poistamisen on oltava osa myös metsätalouden tukipolitiikkaa. Esimerkiksi kunnostusojitusten tuista on luovuttava. Tukea on sen sijaan suunnattava erityisesti talousmetsien luonnonhoitoon.

Metsästrategian osana on oltava metsäneuvonnan monipuolinen kehittäminen. Metsänomistajille on tarjottava tasapuolisesti tietoa vaihtoehtoisista metsien käsittely- ja uudistusmahdollisuuksista, metsiin liittyvistä ei-puuntuotannollisista ansaintamahdollisuuksista, metsien suojelusta sekä vaikuttavan luonnonhoidon keinoista. Nyt strategiassa korostuu yritysluonteisen, maksimaaliseen puuntuotantoon tähtäävän metsätalouden ja siihen liittyvän neuvonnan kehittäminen.

Yksityiskohtaiset kommentit strategian tavoitteisiin

1.2 Raaka-aineiden saatavuus mahdollistaa metsien käytön lisäämisen ja uudet investoinnit

Vuodelle 2025 asetetut tavoitteet ovat sekä runko- (80 milj. m³) että energiapuun (6-7 milj. m³) osalta ekologisesti täysin kestävämpiä. Suomen metsäluonnon monimuotoisuuden väheneminen ja lajiston uhanalaistuminen on jatkunut 2000-luvulla huolimatta nykytilaa ja etenkin tavoitetilaa huomattavasti maltillisemmista hakkuumääristä. Tavoite myös puolittaa Suomen metsien hiilinielun, mikä on hämmästyttävästi lisätty jopa strategian onnistumisen mittariksi. Merkittävää lisäystä tavoitellaan kantojen korjuuseen, mikä on kuitenkin todettu ympäristölle ja metsistä riippuvaiselle lajistolle erityisen haitalliseksi. Viime vuosina korjuu onkin vähentynyt 2000-luvun alun huipun jälkeen, ja tavoite on siksi sekä ympäristön kannalta kestävä että epärealistinen.

3.2.2 Hallinto on joustava, vaikuttava ja asiakaslähtöinen

Metsänomistajille suunnattu viestintä on edelleen kovin yksipuolista ja metsänomistajat eivät saa viranomaisilta riittävästi tietoa esimerkiksi vaihtoehtoisista hakkuutavoista, metsien suojelusta ja talousmetsien luonnonhoidosta. Esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen viestinnässä on tältä osin paljon kehitettävää. Strategiassa esitetty paikkatiedon saatavuuden parantaminen on erittäin kannatettavaa, mikäli tämä ohjaa myös luonnonhoidon parempaan huomioimiseen. Sen sijaan esitetyssä lupaprosessin ”sujuvoittamisessa” on ilmeisenä riskinä, että se tarkoittaisi käytännössä ympäristönsuojelun valvonnan heikentämistä. Yhtä lailla kaavoitusjärjestelmää ei pidä kehittää yksipuolisesti metsätaloutta tukevaksi, vaan eri intressit (mukaan lukien metsiin liittyvät virkistysmahdollisuudet) on mielekästä huomioida nimenomaan kaavoituksen yhteydessä.

3.3.1. Metsätalous on aktiivista ja yritysmäistä

Vaikka metsänomistukseen liittyvät ei-puuntuotannolliset tavoitteet mainitaan ansiokkaasti, esitetyt konkreettiset toimenpiteet painottuvat vahvasti puuntuotannon lisäämiseen. Myös strategian mittarit mittaavat vain puuntuotannollisten tavoitteen toteutumista. Näin ollen esimerkiksi metsien ekosysteemipalvelujen monipuolinen hyödyntäminen jää strategiassa jokseenkin tyhjäksi kirjaukseksi.

3.3.2. Metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys vahvistuvat

Metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ei tulla pysäyttämään vuoteen 2020 mennessä, joten strategian päivityksessä olisi suoraan todettava, että tavoitteen saavuttamisessa on epäonnistuttu. Uusi

tavoite ”metsäluonnolle suotuisa tila on varmistettu vuoteen 2050 mennessä” on aivan liian kauas asetettu ja koska ”suotuisaa tilaa” ei ole mitenkään määritelty, tavoite ei ole mitattavissa ja jää siksi tyhjäksi kirjaukseksi. Biodiversiteetin köyhtymisen pysäyttäminen on Suomen kansainvälinen velvollisuus ja siihen liittyviä tavoitteita ei pidä lykätä loputtomasti tulevaisuuteen, vaan selkeästi mitattavat tavoitteet on asetettava lyhyelle aikavälille ja tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet on määriteltävä selkeästi.

Talousmetsien luonnonhoito on hyvistä pyrkimyksistä huolimatta ollut riittämätöntä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Monien luonnonhoitotoimien vaikuttavuus on viime aikoina jopa vähentynyt. Esimerkiksi säästöpuiden määrä on vähentynyt ja niiden pysyvyyttä ei ole turvattu, lahoppuun määrä ei ole olennaisesti kasvanut (Pohjois-Suomessa jopa vähentynyt), ja arvokkaita luontotyyppisiä ei ole tunnistettu tai ne on rajattu väärin.

Tutkimustulokset osoittavat, että luonnonhoidon vaikuttavuutta on kehitettävä. Panostukset lisääntyneeseen luonnonhoitoon ovat kuitenkin vaikeasti yhteen sovitettavissa kasvaviin hakkuutavoitteisiin (mm. säästöpuiden suurempi määrä ja laajemmat vesistöjen suojavyöhykkeet), joten luonnonhoidon varaan metsien monimuotoisuuden säilyttämistä ei voi laskea.

Metsien suojeluun on siksi panostettava erityisesti Etelä-Suomessa, ja siihen on osoitettava riittävät varat. METSO-ohjelman toteuttaminen nykyisessä laajuudessa mahdollisimman pikaisesti on välttämätön, mutta riittämätön toimenpide.

Vaihtoehtoiset metsänkasvatusmenetelmät jäävät strategiassa vähälle huomiolle. Monimuotoisuuden ja vesistöjen suojelun näkökulmasta olisi ehdottomasti tuotava esiin avohakkuiden rajoittaminen etenkin turvemilla, rantavyöhykkeillä ja rehevillä metsätyypeillä.

Metsätalouden vesistökuormitus on tuoreiden tutkimustulosten mukaan osoittautunut selvästi aiemmin arvioitua suuremmaksi ja tämä pitää ehdottomasti huomioida strategian päivityksessä ja osoittaa keskeiset toimenpiteet vesien suojelemiseksi. Näitä ovat esimerkiksi kunnostusojitusten tuen lakkauttaminen, avohakkuista luopuminen turvemilla ja lannoituksen merkittävä rajoittaminen.

Metsien käytön sosiaalista kestävyttä on käsiteltävä monipuolisemmin. Nyt strategiassa ei lainkaan huomioida esimerkiksi sitä, miten kansalaiset suhtautuvat avohakkuihin perustuvaan metsätalouteen ja miten se vaikuttaa esimerkiksi jokamiehenoikeuksiin perustuviin virkistysmahdollisuuksiin.

Kommentit hankesalkun toimenpiteisiin

Metsätieto ja alustatalous

Julkisella rahalla kerätyn metsätiedon tulee olla julkista. Metsävaratiedon, metsänkäyttöilmoitusten, monimuotoisuutta kuvaavien tietojen ja erityisen tärkeiden elinympäristöjen tiedon julkisuuden myötä kansalaisten mahdollisuudet metsälain valvontaan paranevat.

Metsäalan vuorovaikutus ja viestintä

Metsänomistajille on tarjottava tietoa tasapuolisesti erilaisista metsien käyttö- ja suojelumahdollisuuksista. Metsäneuvonnan ei pidä lähtökohtaisesti tukea pelkästään metsätalouden toimintaedellytyksiä, vaan huomioida metsänomistajan omat toiveet ja tavoitteet sekä antaa tietoa niiden toteuttamiseksi.

Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito

Hanke on tärkeä, mutta siinä tulee erityisesti huomioida vaihtoehtoisten käsittelymenetelmien mahdollisuudet ja vaikutukset etenkin suometsissä sekä ympäristölle haitallisten tukien lakkauttamisen tarve. Ekologisen kestävyuden on oltava olennainen osa myös tätä hanketta.

Taloustmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus

Hanke on erittäin tärkeä, mutta luonnonhoidon osalta lähtökohdaksi on otettava tutkimustulokset todistetusti monimuotoisuutta edistävästä luonnonhoidosta ja selvitettävä, ovatko nämä missään olosuhteissa yhdistettävissä kasvaviin hakkuutavoitteisiin. Hankkeessa on ymmärrettävä myös, että nykyiset luonnonhoidon toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä pysäyttämään monimuotoisuuden vähenemistä.

Metso-ohjelman täysimääräinen ja pikainen loppuun saattaminen on tärkeää, mutta ei ole riittävä toimenpide: myös metsien suojelun lisätarve on kartoitettava ja tunnistettava ja siihen on osoitettava riittävät varat.

Ilmastomuutoksen hallinta

Hiilinielujen säilyttäminen ja niiden kasvattaminen on keskeistä ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi. Strategiassa ehdotetut lisähakkuut ovat tämän tavoitteen vastaisia. Ilmastovaikutusten näkökulmasta hanke on tarpeeton, koska parhaat ilmastovaikutukset saavutetaan yksiselitteisesti hakkuita vähentämällä.

Metsätiet ja metsien saavutettavuus

Suomen metsätieverkosto on tiheä ja mahdollistaa käytännössä kaikkien hakkuukelpoisten metsien saavuttamisen. Metsätiet lisäävät elinympäristöjen pirstoutumista ja ovat siksi luonnolle haitallisia jo ilman niihin liittyviä hakkuita. Uusien metsäteiden rakentamista ei pidä tukea.

Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvat muut palvelut

Luontomatkailu keskittyy luonnontilaisille metsäalueille. Voimaperäinen metsätalous vähentää luontomatkailun toimintaedellytyksiä, ja toisaalta esimerkiksi metsien suojelu (kuten Hossan kansallispuiston perustaminen) lisää niitä. Siksi metsien suojelu tai varovainen metsien käsittely virkistysalueilla on keskeisin keino luontomatkailuun perustuvan yritystoiminnan edistämiseksi. Metsien käsittelyyn liittyvää luontomatkailun edellytyksien turvaamista ei mainita strategiassa lainkaan, mikä on vakava puute.

Osaaminen ja koulutus

Hanke on valitettavan biotalouskeskeinen. Vahvistamista on etenkin luonnonhoidon osaajien koulutuksessa. Koulutusta tarvitaan myös vaihtoehtoisten metsänkäsittelytapojen, kuten jatkuvapeitteisen metsänhoidon, osaajien kouluttamisessa, ja tähän on syytä panostaa tulevaisuuden metsäasiantuntijoiden kouluttamisessa.

Helsingissä 30.11.2018

Aki Arkiomaa
BirdLife Suomi ry
toiminnanjohtaja

Tero Toivanen
BirdLife Suomi ry
suojeluasiantuntija